

סימן כה

שו"ע סי' תנו

שיעור בצק במצות מכונה

א. ע"פ הרא"ש כל הדין של בצק גדול הוא מחסרון עסק, ואף באם לא נתעסק כלל עדיין יש לו שיעור מיל. וכ"פ הריב"י והרוקח התיר ע"פ ריבוי המסייעים ובתנור גדול כ"פ הראב"ה, והמאירי, אגור. ואמנם חכמי צרפת פליגי ואוסרים וכמוהם פסקו הגה"מ בשם מהר"ם מרוטנברג, תשב"ץ (קטן), אור"ח, מחזו"ו וס' האורה.

ב. ובב"ח מצינן לימוד זכות דכל הנידון להחמיר בעיסה גדולה היה באשה יחידית שלשה ורק הרבה עוסקים אחריה בבצק, אבל בהרבה עוסקים בלישה ושולטים על כל העיסה בזה לא אמרו. וכ"כ הגר"ז, הפמ"ג וכ"נ בעט"ז ומפורש כן בערוה"ש. ואמנם המשנ"ב מעלה סברא זו ובכ"ז מסיק דאעפ"כ יר"ש יראה להחמיר. אבל גם לזה מצאתי לחלק דבעסק בידים לא פלוג משא"כ במכונה ששולטת היטב ולא יבואו כלל לשהיות ח"י דקות.

סימן כו

שו"ע סי' תנט

שיעור ח"י וגדר שהיות ועסק

א. מחלוקת האחרונים האם צריך לנקות ולגרד את הפירורים בין כל עיסה ועיסה, וכס"ל למג"א. אבל החק יעקב כתב שאם כן יש לנקות בין כל מצה ומצה ולא ניתן למלאכי השרת ותקנתו קלקלתו. ורק במקום שיש לחוש לשהיות באותו מקום של ח"י דקות הוא דיש להחמיר. ואמנם המשנ"ב מחמיר שלא יהיה מתחילת הלישה יותר משיעור מיל, אך מקורו הוא מהגר"א ששוהה הבצק באותו מקום שיעור מיל.

ובמקום שאין שהיות כלל אפשר לאפות כל היום וא"צ לנקות - כ"כ הגר"ז. וזה פשוט דמיירי בהנהגה רגילה של אפיה, ולא איכפת לן בשהיות מועטות, ויש עדות שכמה פעמים כן נהג החזו"א. ועוד מדויק שמשערים את השיעור ח"י מינוט בכל שלב בפנ"ע ולא חישינו שיצטרפו השהיות.

ב. התה"ד מביא לא' מהגדולים שכתב לאסור בשהיות מצטרפות ואיהו לא ס"ל. ואותו גדול הוא המהר"ש רבו של המהרי"ל אך ס"ל דשיעור חימוץ הוא חצי שעה. נמצא דלית מאן דס"ל להחמיר לשהיות מצטרפות לשיעור מיל (והמהר"ש הינו דעת יחידאה ממש). והאחרונים שהביאו לחשש דשהיות מצטרפות הביאוה בשם המהרי"ל, ובאמת המהרי"ל גופא הקל בתה"ד שאינם מצטרפים ורק רבו החמיר ואיהו פליג עליה.

ג. ואף דמחמירים לשהיות מצטרפות אבל זהו דוקא בלי העסק, והרי כיום שיש עסק תמידי הרי לכו"ע לכאורה אין למה לחוש לשיעור מיל. ובערוך השולחן מביא בשם הריא"ז שהשיעור מיל הוא כולל לעסק, והשגנו עליה במאי דמדינא כתב ששהיות מצטרפות אשר לענ"ד פשיטא שלא יתכן מדינא דבר שנגד רוב רובן מבנין ומנין מהראשונים. ועו"ק דהריא"ז החמיר רק לירושלמי של שיעור ד' מיל אפילו עם העסק, ואף הב"ח שהביאו הכריע שלא להורות איסור לאחרים בדיעבד ורק לכתחילה. וכ"כ הח"י לשיעור ד"מ.

ולא הסכמנו עם השוואת הס' מצות מצווה דהריא"ז שהחמיר לשיטתו, ואנן נחמיר כן לשיעור מיל, אלא הוכחנו מהריא"ז גופא שלא תלה הדברים זב"ז ואדרבא נר' מוכח שאף לדידן דמתמיץ בשהייה דמיל ג"כ יש להחמיר שיעור ד' מיל אף עם עסק. וכ"כ המאמר.

ד. ושוב מצאנו האי שיטה דשיעור מיל הובא בריטב"א בשם י"א וכ"כ היבין שמועה בשם א' מהגדולים, אך מה נעשה דהרי בדב"ז חלקו כל הראשונים ואף האחרונים לא הזכירוה הח"י, דברי מלכיאל חיי אדם, גר"א, משנ"ב.

ה. ע"ע בחזו"א שמשמע דבאפיה הרגילה של חבורות ליכא שום שלב שיקרא כשהייה ולפ"ז ישתרי לכתחילה לאפות לפחות בשיעור ד' מיל מבלי לנקות.

ואמנם רוב ישראל לא נהגו כן, אך לכאורה לכו"ע בלי שום פקפוק ישתרי למדוד השיעור מיל בכל שלב בפנ"ע ול"צ מתחילת שפיכת המים עד התנור. עי' בפנים לכל הצירופים שהזכרנו.